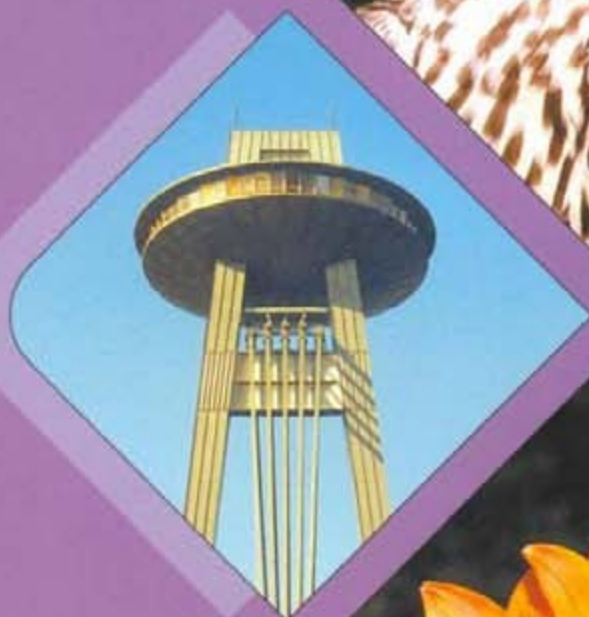
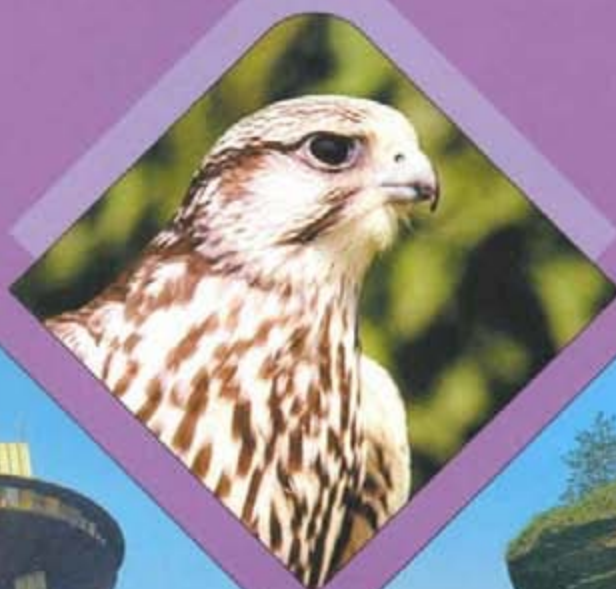

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2002**

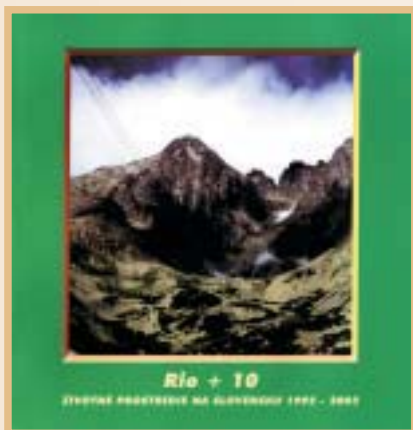
*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2002**

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu.

čl. 45 Ústavy Slovenskej republiky

KOMPLEXNÝ ENVIRONMENTÁLNY MONITOROVACÍ A INFORMAČNÝ SYSTÉM

● CELOPLOŠNÝ ENVIRONMENTÁLNY MONITOROVACÍ SYSTÉM

V roku 2002 v zmysle schválenej **Koncepcie** dobudovania komplexného monitorovacieho a informačného systému v životnom prostredí boli prevádzkované tieto čiastkové monitorovacie systémy (ČMS):

Tabuľka 1. Garanti a Strediská čiastkových monitorovacích systémov celoplošného monitorovacieho systému životného prostredia SR

ČMS	Garant	Stredisko ČMS
Ovzdušie	MŽP SR	SHMÚ Bratislava
Meteorológia a klimatológia	MŽP SR	SHMÚ Bratislava
Voda	MŽP SR	SHMÚ Bratislava
Geologické faktory	MŽP SR	ŠGÚDŠ Bratislava
Pôda	MP SR	VÚPOP Bratislava
Biota (fauna a flóra)	MŽP SR	ŠOP SR Banská Bystrica
Lesy	MP SR	LVÚ Zvolen
Odpady	MŽP SR	SAŽP Bratislava
Cudzorodé látky v potravinách a krmivách	MP SR	VÚP Bratislava
Rádioaktivita životného prostredia	MŽP SR	SHMÚ Bratislava

Zdroj: MŽP SR

Rozbor zámerov a stavu realizácie projektov monitorovania a vykonávaných monitorovacích činností za rok 2002 vedie k nasledovnému konštatovaniu:

- systém, ukazovatele, metodiky a sieť aktualizovaných projektov pre jednotlivé ČMS tak, ako boli spracované v roku 2001 sú porovnateľné s obdobnými systémami monitorovania v zahraničí v krajinách EÚ a OECD, pričom sa pri formulovaní ukazovateľov jednotlivých ČMS zohľadnili aj právne ustanovenia platné pre príslušnú zložku ŽP v rámci SR, ako aj špecifické potreby pre našu krajinu z pohľadu stavu znečistenia ŽP,

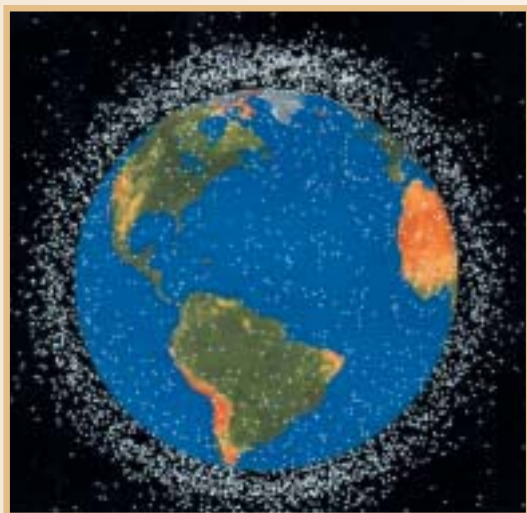
- v dostatočnej miere sa nerealizovalo budovanie celoplošného monitorovacieho systému z dôvodu nedostatku disponibilných kapitálových prostriedkov v ČMS Ovzdušie a ČMS Meteorológia a klimatológia,

- v rezorte MP SR požadovaných 2,40 mil. Sk kapitálových prostriedkov pre ČMS nebolo uvoľnených.

Tabuľka 2. Prehľad požadovaných a poskytnutých finančných prostriedkov v roku 2002 (mil. Sk)

Rezort	Kapitálové výdavky			Bežné výdavky		
	požadované	skutočnosť	%	požadované	skutočnosť	%
MŽP SR	101,00	45,47	45,02	95,15	89,80	94,38
MP SR	2,40	0	0	35,34	27,56	77,99
Spolu	103,40	45,47	43,97	130,49	117,36	89,94

Zdroj: MŽP SR

*Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
za každý rok zverejní správu o stave životného prostredia
v Slovenskej republike. Príslušné ústredné orgány štátnej
správy Slovenskej republiky mu poskytnú
potrebné podklady.*

*§ 33b ods. 1 zákona č 17/1992 Zb.
o životnom prostredí v znení neskorších predpisov*

● REZORTNÝ ENVIRONMENTÁLNY INFORMAČNÝ SYSTÉM

Systémy RIS

V roku 2002 zabezpečovalo MŽP SR priebežné úlohy, vyplývajúce z **Koncepcie budovania rezortnej časti Štátneho informačného systému MŽP SR (RIS) (ďalej „konceptia“)**. V súlade s touto koncepciou pokračovali práce v oblasti riešenia, realizácie a prevádzky nasledovných systémov:

- ŽPNet, počítačová sieť rezortu životného prostredia,
- Metainfo, metainformačný systém,
- ISM, informačný systém monitoringu,
- ISÚ, informačný systém o území,
- ISOŽP, informačný systém odborov životného prostredia,
- ISŽP, informačný systém životného prostredia.

Komunikačný systém RIS-u (ŽPNet)

V roku 2002 SAŽP pokračovala v prevádzke a realizácii projektu **neverejnej dátovej siete ŽPNet**. ŽPNet zabezpečuje vzájomné pripojenie lokálnych počítačových sietí organizácií rezortu MŽP SR: MŽP SR, SIŽP, ŠOP SR, SSJ, SAŽP, ŠGÚDŠ a SHMÚ.

V roku 2002 sa realizovala zmena analógových dátových okruhov na miestnej úrovni na digitálne v uzloch SIŽP v Bratislave a ŠOP SR v Nitre a pribudol nový uzol SIŽP v Košiciach. Do ŽPNet bola pripojená nová organizácia rezortu MŽP SR - Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši. Nosná časť siete ŽPNet prešla na novú technológiu prenajatých okruhov Frame Relay čím došlo k zrýchleniu a zlacneniu prevádzky. Prístup do ŽPNet modemom bol realizovaný prostredníctvom služby VPDN (Virtual Private Dial-up Network). Rýchlosť pripojenia siete ŽPNet do Internetu bola zvýšená na 512 kbit/s.

Na sieti sú ako zdroje informácií prevádzkované WWW, databázové a aplikačné servery budované v rámci nižšie popísaných informačných systémov, ako aj **národný uzol siete EIONET**, ktorú prevádzkuje Európska environmentálna agentúra (EEA).

Metainformačný systém Informačného systému životného prostredia SR

SAŽP pokračovala v realizácii projektu Metainformačného systému prevádzkovaním neverejnej časti internetovej databázovej aplikácie **„Katalóg dátových zdrojov (KDZ) rezortu MŽP SR“**, ktorá slúži na zber metainformácií v rámci

rezortu ŽP. Aplikácia je prístupná na internetovej stránke ISŽP www.iszp.sk/metainfo. Na jej napĺňanie bol spracovaný Pokyn ministra životného prostredia. V roku 2002 bolo zaregistrovaných ďalších 62 pracovníkov rezortu MŽP SR, ktorí majú právo pridávať informácie do KDZ.

Bola sprístupnená verejná časť, ktorá poskytuje informácie o parametroch a štruktúre databáz a geografických vrstiev a o ich správcoch, čo umožní lepší prehľad a výmenu informácií.

KDZ je previazaný s Tezaurom, multijazykovým environmentálnym slovníkom vydaným Európskou environmentálnou agentúrou, kde bola dopracovaná slovenská časť. Týmto je SR jednou z dvoch kandidátskych krajín, ktorých jazyky sú už súčasťou slovníka.

Informačný systém monitoringu (ISM)

V uplynulom roku bola zabezpečená aktualizácia **Projektu ISM**. Nadviazala na aktualizáciu projektov čiastkových monitorovacích systémov (ČMS), ktoré navrhli dobudovanie ČMS predovšetkým v súvislosti s novou štátnou legislatívou a medzinárodnými záväzkami.

V roku 2002 sprístupnilo každé pracovisko ČMS informácie z monitoringu na svojich web serveroch prostredníctvom www stránok. Tieto stránky ČMS sú spracované podľa jednotnej štruktúry (všeobecné informácie o ČMS, cieľ, zámer a charakteristika monitorovacieho systému, monitorovacia sieť, metódy monitorovania, štruktúra dátovej základne PIS s definovaním prístupových práv k jednotlivým informáciám podľa kategórií užívateľov, verejne prístupné základné balíky informácií, kontakt), sú prehľadné, rozčlenené do ucelených blokov, s podrobnejším členením pre jednotlivé subsystémy ČMS, s možnosťou jednoduchej orientácie v nich. **Adresy www stránok** sú nasledovné :

<http://www.iszp.sk/nastroje/ism/ovzdušieuv.html>, <http://www.iszp.sk/nastroje/ism/vodauv.html>,
<http://www.iszp.sk/nastroje/ism/makuv.html>, <http://www.iszp.sk/nastroje/ism/gfuv.html>,
<http://www.iszp.sk/nastroje/ism/odpadyuv.html>, <http://www.iszp.sk/nastroje/ism/biotauv.html>,
<http://www.iszp.sk/nastroje/ism/podauv.html>, <http://www.iszp.sk/nastroje/ism/lesyuv.html>,
<http://www.iszp.sk/nastroje/ism/cudzoruv.html>, <http://www.iszp.sk/nastroje/ism/radiouuv.html>,

Pre sprístupnenie a interpretáciu monitorovaných ukazovateľov z jednotlivých ČMS na Internete, bolo v roku 2002 vytvorených niekoľko **interaktívnych WEB máp**, ktoré pracujú na princípe dynamicky generovaných stránok podľa požiadaviek klienta. Dynamické mapy: „Monitorované vlastnosti pôdy na poľnohospodárskom pôdnom fonde“, „Triedy kvality povrchových vôd podľa jednotlivých skupín ukazovateľov“ a „Vznik a nakladanie s odpadmi v okresoch a krajoch SR v 1996 - 2000“ sú vystavené na: <http://www.sazp.sk/webmapy>. V ďalších rokoch sa plánuje v ich tvorbe pokračovať.

Zaktualizovaná bola aj úvodná stránka ISM <http://www.iszp.sk/nastroje/ism/uvodism.htm>. Celý ISM tak vytvoril celok informačných zdrojov jednotlivých ČMS.

Povinnosťou organizácií, poverených funkciou strediska ČMS, je okrem prevádzkovania ČMS budovať ich vlastný parciálny informačný systém a vystavovať informácie z monitoringu cez server do siete. Na spracovanie dát a prípravu informácií bolo strediskám ČMS v rámci budovania ISM poskytnuté HW a SW vybavenie.

Komunikačným prostredím budovaného ISM pre rezortné organizácie je neverejná rozľahlá dátová sieť ŽPNet. Prepojenie vlastných sietí LAN/WAN rezortných organizácií so sieťou ŽPNet umožňuje priamu komunikáciu so zdrojmi a sieťovými službami (intranet) siete ŽPNet. SAŽP, ako správca siete ŽPNet, umožní aj mimorezortným ČMS prepojenie s touto sieťou prostredníctvom celosvetovej globálnej dátovej siete Internet. Tak sa zabezpečí sprístupnenie vzdialených údajových základní všetkých prevádzkovateľov ČMS cez navzájom prístupné Web servery. V roku 2002 bola v rámci budovania ISM pre stredisko ČMS Pôda vybudovaná štruktúrovaná kabeláž a zabezpečené pripojenie na Internet.

Informačný systém o území (ISÚ)

Hlavným cieľom ISÚ je systematické sprostredkovanie, poskytovanie a využívanie digitálnych informácií spracovaných v prostredí geografického informačného systému (GIS). V roku 2002 pokračovali práce na ISÚ formou subprojektov:

- **Metainformačný systém**
- **Tvorba databázových formulárov** za ďalšie profesné okruhy.

Súčasne boli v roku 2002 zahájené práce na ďalších dvoch subprojektoch:

- **Prieskum dátových zdrojov**
- **Centrálny geoinformačný systém ISÚ (CGS ISÚ).**

Práce na uvedených subprojektoch pozostávali z vytvorenia SW aplikácie, ktorá umožnila efektívny zber dát od špecialistov jednotlivých profesií a následne ich prenos do centrálnej databázy. V rámci tohto kroku bola naplnená kumulatívna databáza. Nadväzne práce pozostávali z vytvorenia prezentácie uvedených dát, resp. informácií formou multimedialného prezentačného CD.

Informačný systém odborov životného prostredia (ISOŽP)

Projekt ISOŽP bol vypracovaný v zmysle koncepcie a schválený Radou vlády SR pre informatiku ako prvý projekt podľa zákona NR SR č. 261/1995 Z. z. o štátnom informačnom systéme. Cieľom projektu je automatizácia odborných činností odborov životného prostredia okresných a krajských úradov, skvalitnenie a skrátenie rozhodovacieho procesu, prenos informácií potrebných pre vrcholové riadenie a zabezpečenie informačných tokov do iných informačných systémov.

Podľa odborných oblastí ŽP sa skladá zo **subsystémov**: Ovzdušie, Voda, Odpady, Príroda, Vplyvy, Havárie, IPKZ, Dotácie a Kontrola.

V roku 2002 pokračovala realizácia projektu v **subsystéme Ovzdušie** úpravami a rozšírením programu NEIS tak, aby pokrýval všetky znečisťujúce látky a zdroje vyplývajúce z environmentálneho práva SR.

Subsystém Odpady - programové vybavenie RISONet bolo prispôbené právnym zmenám a pokračoval jeho vývoj vytvorením modulu pre SIŽP. Zároveň prebehol prvý rok zberu dát prostredníctvom internetovej aplikácie.

Pre **subsystém Vplyvy** bolo v roku 2002 vytvorené a nasadené aplikačné programové vybavenie (APV) pre prístup SAŽP k centrálnej databáze. APV pre MŽP SR, OÚ a KÚ OŽP boli do konca roku vytvorené a pripravené na nasadenie. Databáza bola spätne naplnená údajmi o všetkých posudzovaných akciách a k akciám od roku 2000 sú vložené aj stanoviská. Verejnosť má prístup k **informáciám o procese EIA** na stránke <http://www.sazp.sk/eia/>.

Pre ďalšie časti ISOŽP sa informačná podpora bude postupne vytvárať. Vid' informácie o pripravovanom **subsystéme Havárie** na stránke <http://www.sazp.sk/seveso/>.

Keďže oblasť životného prostredia prechádzala mnohými právnymi zmenami, situácia si vyžiadala aktualizáciu celého projektu. Táto bude dokončená v nasledujúcom roku.

Vnútorň informálny systém MŽP SR (VIS)

V roku 2002 bol **portál ISŽP** priebežne aktualizovaný a dopĺňaný o nové informácie. Na <http://www.iszp.sk> užívateľ nájde prehľadne členené informácie s možnosťou ich vyhľadávania.

Z jedného miesta sú tak dostupné informácie o životnom prostredí na Slovensku i vo väzbe na zahraničie. Cieľom je čo najlepšie sprístupniť množstvo informácií tak, aby nebolo potrebné ich zložitú vyhľadávacie v zákutiach internetových serverov organizácií. Portál ISŽP je tiež základom pre sprístupňovanie informácií a účasť verejnosti na rozhodovacích procesoch, čoho význam bude v nasledujúcich rokoch trvalo narastať.